



Eerlijk durven zijn. Op tv, op het podium en in gesprek met ongelovigen. Weg met de franje, desnoods met de botte bijl. Dat maakt kwetsbaar, en dat raakt acteur, zanger en theatermaker Job van Gorkum (44).

tekst Wilfred Hermans
beeld Ilton K. do Rosario

‘In perfectie zit geen leven’

Eigenlijk had hij helemaal geen zin om in een christelijk magazine te staan. Hij heeft niet zoveel met de subcultuur die soms om het christen-zijn hangt. Klinkt dat niet wat vreemd uit de mond van iemand die na bijna 12,5 jaar gestopt is als programmamaker bij nota bene de EO? “Televisie is lucht. Er werken ego's die het belangrijk vinden gezien te worden. Werken bij de EO voelt alsof je in het verzet zit. Wij willen inhoud! Daarom vind ik programma's als *40 dagen zonder seks* geweldig; alleen al door seks aan liefde te koppelen, maak je kennelijk schokkende televisie. Als je gelooft, heb je iets relevants te melden. Maar: expliciet over God praten is moeilijk, dan preek je voor eigen parochie én je irriteert ongelovigen. Je moet je eerlijk en kwetsbaar durven opstellen en openstaan voor spannende vragen, zoals in *Op zoek naar God*. Dat is eerlijk. Met *The Passion* heb ik moeite. Dat hele BN'er-gedoe, Danny de Munk en zo, dat kan mij gestolen worden. Je moet ook lelijk durven zijn. Haha!”

SERIEUS NEMEN

“Als je gelooft, moet je in de ogen durven kijken van mensen die het fundamenteel oneens met je zijn. Je moet bereid zijn te denken: misschien heeft hij gelijk, en als hij gelijk heeft, moet ik bereid zijn van mijn geloof te vallen. Dát is eerlijk. Als je wilt dat anderen jouw argumenten serieus nemen, moet je hun argumenten ook serieus nemen. Offer je geloof, laat het los, en als het waar is wat je gelooft, dan zal God zich moeten bewijzen. Dat heb ik geleerd op de theaterschool, waar niemand geloofde. Op sommige momenten begrijp ik het geloof helemaal, maar nu ik het moet uitleggen, denk ik: ik snap er niks van. In het dagelijks leven moet ik er iets mee kunnen. Ik heb een aantal basisdingen ontdekt waar ik wat mee kan, zoals vergeving. En een uitleg van genade waar ik wat mee kan, is: je hebt nergens recht op. Je hebt alles gekregen, en dus is niets je bezit. Mensen die denken ergens recht op te hebben, worden zeurpieten. Die gaan buitenlanders het land uitzetten en zo. Ik zat laatst na te denken over die welvaartstheologie; alsof Jezus is gekruisigd zodat wij rijk worden. Hoe kun je dat denken?! Het gaat juist om de zwakken en kwetsbaren. Ik kan me erg vinden in Taizé; daar gaat alles altijd door, en of je het ervaart is niet belangrijk. Door stil te zijn geef je God de ruimte, door te beseffen dat God een mysterie is. Geloof functioneert voor mij, het is een soort therapie; het is goed door de knieën te gaan voor een hogere macht, anders denk je dat je zelf alles wel weet. Zoals ik wil dat mijn kinderen naar mij luisteren omdat ik weet wat goed voor hen is, wil ik luisteren naar een Vader die weet wat goed voor mij is.”

KLEINE MENS VERSUS GROTE GOD

In het oude EO-programma *De Rooie Draad* speelde Job diverse rollen in nagespeelde bijbelverhalen, een paar jaar geleden dook hij met het hilarische kinderprogramma *Baard en Baard* alweer in de bijbelvertellingen.

Een terugkerend thema, de kleine mens versus de grote God? “Dat klopt. Bijbelverhalen vertellen vind ik een prettige manier om iets met mijn geloof te doen. Ik kan ze kwijt zonder te evangeliseren, ik hoef ze alleen maar te vertellen. Voor *Baard en Baard* groef ik net zo lang naar de betekenis van de verhalen totdat er een universele kernwaarde overbleef.”

□ Mensen die denken ergens recht op te hebben, worden zeurpieten

IPHONE 5

Snel naar het onderwerp dat Jobs hart heeft, waar hij – getrouwd en vader van drie kinderen – zijn stabiele inkomen voor opofferde: BOT. Dat is een vierkoppig muziektheatergezelschap dat ‘zich probeert staande te houden in een wereld vol afgedankte meuk’, aldus hun website. Job is ‘de zanger en toeterraar’. Met bowlingballen en betonmolens, toetsen en tuba, kloofbijlen en klappertanden maken de vier mannen in opa-hemdjes ‘onverwacht poëtisch werk met een rauw randje’. Afgedankte meuk – Job heeft er een bijna menselijke liefde voor. De theatermaker kan dan ook oprecht woedend worden van rijen mensen die achteloos hun iPhone 4 wegdoen voor een iPhone 5. “Iedereen moet de nieuwste gadgets hebben, en alles wat verouderd is, gooi je achter je op een steeds groter wordende berg. BOT neust rond in die berg en wil die in één grote finale weer tot leven wekken. Een bijbeltekst als ‘Het geknakte riet verbreekt Hij niet’ vind ik dan ook heel gaaf. Als van die oude rommel een machine gemaakt wordt, gaat het ontroeren – juist omdat er geen perfecte beat in zit of omdat het melodietje net niet gehaald wordt. Het wordt een onbeholpen wezen, een soort onwillige koe. In perfectie zit geen leven, er komt pas leven in als je er een schop tegen geeft. Een auto gaat pas leven als-ie gaat roesten, als er een deuk in zit. Mensen met een deuk kunnen misschien wel beter voor anderen zorgen dan mensen die niks hebben meegemaakt.”

Muziektheater maken met bowlingballen en betonmolens is fysiek topsport. “We spelen niet alleen dat het moeilijk is om met bijlen muziek te maken, het is ook moeilijk, het kán misgaan. Dat is weer die eerlijkheid, net als een gesprek voeren met een ongelovige; dan moet je niet doen alsof je geïnteresseerd bent, maar geïnteresseerd zijn – en er vervolgens voor openstaan dat die ander gelijk heeft zodat jij van je geloof valt. Een extreme manier van redeneren misschien, maar dat zit er bij mij wel onder. Eerlijkheid is misschien wel mijn leidmotief.”